

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

K E M I J A

≡ Izpitna pola 1 ≡

Četrtek, 7. junij 2012 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik HB ali B, radirko, šilček in računalno brez grafičnega zaslona in možnosti računanja s simboli. Kandidat dobi list za odgovore.

Priloga s periodnim sistemom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na list za odgovore).

Izpitna pola vsebuje 40 nalog izbirnega tipa. Vsak pravilen odgovor je vreden 1 točko. Pri reševanju uporabite relativne atomske mase elementov iz periodnega sistema v prilogi.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** tako, da obkrožite črko pred pravilnim odgovorom. Sproti izpolnite še **list za odgovore**. Vsaka naloga ima samo **en** pravilen odgovor. Naloge, pri katerih bo izbranih več odgovorov, in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

VIII
18

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

													H 1,008											
	I 1	II 2										III 13	IV 14	V 15	VI 16	VII 17	He 4,003							
2	Li 6,941	Be 9,012										B 10,81	C 12,01	N 14,01	O 16,00	F 19,00	Ne 20,18							
3	11	12	Na 22,99	Mg 24,31							Al 26,98	Si 28,09	P 30,97	S 32,06	Cl 35,45	Ar 39,95								
4	19	20	K 39,10	Ca 40,08	Sc 44,96	Ti 47,90	V 50,94	Cr 52,01	Mn 54,94	Fe 55,85	Co 58,93	Ni 58,71	Cu 63,54	Zn 65,41	Ga 69,72	Ge 72,61	As 74,92	Se 78,96	Br 79,91	Kr 83,80				
5	37	38	Rb 85,47	Sr 87,62	Y 88,91	Zr 91,22	Nb 92,91	Mo 95,94	Tc 98	Ru 101,1	Rh 102,9	Pd 106,4	Ag 107,9	Cd 112,4	In 114,8	Sn 118,7	Sb 121,8	Te 127,6	I 126,9	Xe 131,3				
6	55	56	Cs 132,9	Ba 137,3	La 138,9	Hf 178,5	Ta 180,9	W 183,9	Re 186,2	Os 190,2	Ir 192,2	Pt 195,1	Au 197,0	Hg 200,6	Tl 204,4	Pb 207,2	Bi 209,0	Po (209)	At (210)	Rn (222)				
7	87	88	Fr (223)	Ra (226)	Ac (227)	Rf (261)	Db (262)	Sg (266)	Bh (264)	Hs (269)	Mt (268)	Ds (271)	Rg (272)											

		Ce 140,1	Pr 140,9	Nd 144,2	Pm (145)	Sm 150,4	Eu 152,0	Gd 157,3	Tb 158,9	Dy 162,5	Ho 164,9	Er 167,3	Tm 168,9	Yb 173,0	Lu 175,0
		90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103
Lantanoidi		Th 232,0	Pa 231,0	U 238,0	Np (237)	Pu (244)	Am (243)	Cm (247)	Bk (247)	Cf (251)	Es (252)	Fm (257)	Md (258)	No (259)	Lr (262)

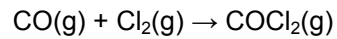
$N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$
 $R = 8,31 \text{ kPa L mol}^{-1} \text{ K}^{-1}$
 $F = 96500 \text{ A s mol}^{-1}$

Prazna stran

1. Katero navodilo za varno delo v šolskem kemijskem laboratoriju je pravilno?
  - A V laboratorijskem hladilniku hranimo sendviče na spodnji polici.
  - B Pri segrevanju KClO_3 v epruveti nad plinskim gorilnikom nosimo zaščitna očala.
  - C Reakcijo, pri kateri nastanejo plini, izvajamo v erlenmajerici z gumijastim zamaškom.
  - D Pri pipetiranju jedkih tekočin uporabljamo nastavek za pipetiranje, razredčene vodne raztopine kislin in baz pa v pipeto potegnemo z usti.

2. Katera trditev o atomih oziroma ionih **ni** pravilna?
  - A V vseh atomih je število protonov enako številu elektronov.
  - B Kation ima enako število protonov kakor atom istega elementa.
  - C V atomih istega elementa je lahko različno število nevtronov.
  - D Anion ima enako število elektronov kakor atom istega elementa.

3. Atom A ima elektronsko konfiguracijo $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$, atom B pa $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$. Katera trditev je pravilna?
  - A Element B je pri sobnih pogojih plin rumenozelene barve.
  - B Snov B je element 3. skupine in 2. periode.
  - C Atom A sprejme elektron, pri tem nastane ion z nabojem 1+.
  - D Snov A je halogen.

4. Katera primerjava velikosti radijev atomov oz. ionov je pravilna?
  - A $r(\text{Te}) > r(\text{Te}^{2-})$
  - B $r(\text{Ca}) > r(\text{Sr})$
  - C $r(\text{O}^{2-}) > r(\text{F})$
  - D $r(\text{Mg}^{2+}) > r(\text{Cl}^-)$

5. V kateri snovi so gradniki ioni?
  - A $\text{HCl}(\text{g})$
  - B $\text{Br}_2(\text{l})$
  - C $\text{NH}_4\text{Cl}(\text{s})$
  - D $\text{SO}_3(\text{s})$

6. Vrstno število elementa X je 1, elementa Y pa 16. Ugotovite, za katera elementa gre, in poiščite pravilno trditev o spojini, ki jo elementa tvorita.
- A Formula spojine je XY, vezi v spojini so kovalentne polarne.
  - B Spojina je sestavljena iz polarnih kotnih molekul.
  - C Formula spojine je XY₂, vezi v spojini so ionske.
  - D Spojina je sestavljena iz linearnih nepolarnih molekul.
7. Katera trditev velja za spojine: CH₃F, NH₃, HCOOH in HF?
- A V vseh štirih spojinah se molekule med seboj povezujejo z vodikovimi vezmi.
  - B Zaradi vodikovih vezi so pri sobnih pogojih vse štiri spojine v tekočem agregatnem stanju.
  - C V molekuli HCOOH lahko oba vodikova atoma tvorita vodikovo vez.
  - D Molekule CH₃F se ne morejo povezovati z vodikovimi vezmi.
8. Katere lastnosti so značilne za spojino SiC?
- A Spojina ima nizko tališče.
  - B Atomi silicija in ogljika so v trdnem agregatnem stanju med seboj povezani s kovalentnimi vezmi v tridimenzionalno mrežo.
  - C Kristal spojine SiC dobro prevaja električni tok.
  - D Spojina je topna v vodi v vseh razmerjih, raztopina ne prevaja električnega toka.
9. Pri sobni temperaturi sta v laboratoriju dve zaprti posodi z enako prostornino. V prvi posodi je kisik, v drugi pa ogljikov dioksid pri enakem tlaku. Katera ugotovitev je pravilna?
- A Množina kisika v prvi posodi je večja od množine ogljikovega dioksida v drugi posodi.
  - B V obeh posodah je število molekul enako.
  - C Masi plinov v obeh posodah sta enaki.
  - D Masa kisika v prvi posodi je večja od mase ogljikovega dioksida v drugi posodi.
10. Po popolnem sežigu ogljikovodika je množinsko razmerje med nastalo vodo in ogljikovim dioksidom 1 : 2. Kateri ogljikovodik je to?
- A CH₄
  - B C₂H₂
  - C C₂H₄
  - D C₂H₆

11. Izračunajte standardno reakcijsko entalpijo za zapisano enačbo reakcije:

$$\Delta H_{\text{tv}}^{\circ}(\text{COCl}_2\text{(g)}) = -223 \text{ kJ mol}^{-1}$$

$$\Delta H_{\text{tv}}^{\circ}(\text{CO(g)}) = -110 \text{ kJ mol}^{-1}$$

- A -333 kJ
B -113 kJ
C +113 kJ
D +333 kJ
12. Kolikšna je množina kalijevih ionov v 100 mL 0,20 M raztopine K_2SO_4 ?
- A 0,010 mol
B 0,020 mol
C 0,040 mol
D 0,200 mol

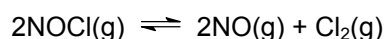
13. V preglednici je navedena topnost snovi (g snovi/100 g vode) v odvisnosti od temperature.

T (°C)	NaCl	NH ₄ Cl	KCl
0	35,7	29,4	27,6
10	35,8	33,3	31,0
20	36,0	37,2	34,0
30	36,3	41,5	37,0
40	36,6	45,8	40,0
50	37,0	50,2	42,6

Izberite pravilno trditev.

- A Pri 30 °C je najbolj topen natrijev klorid.
B Amonijev klorid je pri vseh navedenih temperaturah bolje topen od natrijevega klorida.
C Topnost natrijevega klorida je najmanj odvisna od temperature.
D Natrijev klorid je pri 50 °C bolj topen od kalijevega klorida.
14. Katera trditev o encimih kot katalizatorjih je pravilna?
- A Vsak encim katalizira številne, zelo različne reakcije.
B Sprememba temperature ne vpliva na delovanje encimov.
C Encim omogoča potek reakcije po drugačnem mehanizmu, ki ima nižjo aktivacijsko energijo.
D Encim poveča vrednost konstante ravnotežja reakcije, ki jo katalizira.

15. V posodi s prostornino 50,0 L smo preučevali to ravnotežno reakcijo:

Pri določeni temperaturi so v ravnotežju v posodi 1,4 mol NOCl, 0,70 mol NO in 0,40 mol Cl₂. Nato v posodo dodamo še 0,10 mol Cl₂ in počakamo, da se ravnotežje ponovno vzpostavi. Kakšne so nove ravnotežne koncentracije v primerjavi s prvotnimi ravnotežnimi koncentracijami pred dodatkom Cl₂?

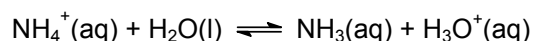
	NOCl	NO	Cl ₂
A	nespremenjena	nespremenjena	nespremenjena
B	večja	večja	večja
C	večja	manjša	večja
D	večja	manjša	manjša

16. Za reakcijo: $2\text{NH}_3(\text{g}) + 2\text{O}_2(\text{g}) \rightleftharpoons \text{N}_2\text{O}(\text{g}) + 3\text{H}_2\text{O}(\text{g})$ je $\Delta H_r^\circ < 0$.

Katera trditev **ni** pravilna?

- A S spremembo prostornine reakcijske posode ne moremo vplivati na ravnotežje.
- B Če povečamo temperaturo reakcijske zmesi, se ravnotežje pomakne v levo.
- C Če zmanjšamo koncentracijo vode, se ravnotežje pomakne v desno.
- D Če povečamo koncentracijo kisika, se ravnotežje pomakne v levo.

17. V raztopini poteka protolitska reakcija.

Katera trditev je pravilna?

- A Amonijak je v tej reakciji konjugirana kislina amonijevemu ionu.
- B Enačba reakcije predstavlja protolitsko reakcijo pri hidrolizi amonijeve soli.
- C pH raztopine je večji od 7.
- D Če v to raztopino dodamo NaOH, se ravnotežje pomakne v levo.

18. Imamo enake prostornine raztopin treh kislin; pH vseh raztopin je 5,0. Navedene so konstante za posamezno kislino.

Kislina	HCN	CH ₃ COOH	HBr
K_a	$6,2 \cdot 10^{-10}$	$1,8 \cdot 10^{-5}$	$1,0 \cdot 10^9$

Katera trditev je pravilna?

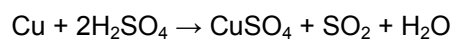
- A Za nevtralizacijo kislin bomo porabili enako množino NaOH.
B Najnižjo koncentracijo ima raztopina bromovodikove kisline.
C Raztopina CH₃COOH je bolj kislina od raztopine HCN.
D V vseh raztopinah je koncentracija hidroksidnih ionov 10^{-5} mol L⁻¹.
19. Določamo množinsko koncentracijo žveplove kisline H₂SO₄. V ta namen 20,00 mL kisline titriramo z 0,100 M raztopino natrijevega hidroksida. V trenutku, ko se barva indikatorja spremeni, smo porabili 10,00 mL raztopine baze. Kolikšna je koncentracija kisline?

- A 0,025 M
B 0,050 M
C 0,100 M
D 0,200 M

20. Katero snov lahko dodamo v vrtno zemljo za zmanjšanje kislosti?

- A KNO₃(aq)
B NaCl(aq)
C CaO(s)
D NH₄Cl(aq)

21. Zapisana je enačba kemijske reakcije. Izberite pravilno trditev.

- A Enačba predstavlja protolitsko reakcijo.
B Pri reakciji nastane brezbarvna raztopina.
C Žveplova kislina je v tej reakciji oksidant.
D Oksidacijsko število žvepla se spremeni iz +6 v +2.

22. Kateri galvanski člen ima največjo standardno napetost?
Standardni elektroodni potenciali:

$$E^\circ(\text{Al}^{3+}/\text{Al}) = -1,66 \text{ V}$$

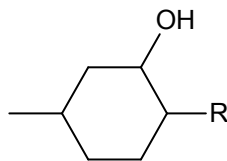
$$E^\circ(\text{Fe}^{2+}/\text{Fe}) = -0,44 \text{ V}$$

$$E^\circ(\text{Cu}^{2+}/\text{Cu}) = 0,34 \text{ V}$$

$$E^\circ(\text{Ag}^+/\text{Ag}) = 0,80 \text{ V}$$

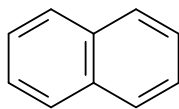
- A Galvanski člen $\text{Cu} | \text{Cu}^{2+} || \text{Ag}^+ | \text{Ag}$.
- B Galvanski člen $\text{Al} | \text{Al}^{3+} || \text{Fe}^{2+} | \text{Fe}$.
- C Galvanski člen $\text{Fe} | \text{Fe}^{2+} || \text{Cu}^{2+} | \text{Cu}$.
- D Galvanski člen $\text{Fe} | \text{Fe}^{2+} || \text{Ag}^+ | \text{Ag}$.
23. Navedena je formula koordinacijske spojine $[\text{PtCl}_2(\text{NH}_3)_2]$. Kaj velja za to spojino?
- A Prostorska razporeditev ligandov okoli centralnega iona je oktaedrična.
- B Kloridna iona v tej spojini sta centralna iona.
- C Vsi ligandi v tej spojini so nevtralne molekule.
- D Naboj kovinskega iona je 2+.
24. Kaj je značilno za alkalijske elemente?
- A Kalijeve ioni obarvajo plamen z značilno rumeno barvo.
- B Natrij hranimo v vodi.
- C Gostota litija, natrija in kalija je manjša od gostote vode.
- D Največjo ionizacijsko energijo med alkalijskimi elementi ima cezij.
25. V umetnih gnojilih so:
- A elementarni dušik, elementarni fosfor in elementarni kalij.
- B dušikove, fosforjeve in kalijeve spojine.
- C elementarni dušik, difosforjev pentaoksid in kalijev oksid.
- D kalcijev fosfat, barijev sulfat in natrijev klorid.

26. Mentol ima molekulska formulo $C_{10}H_{20}O$. Napisana je formula mentola z neopredeljeno alkilno skupino R. Koliko vodikovih atomov je v skupini R?

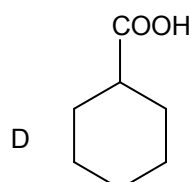
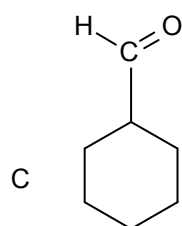
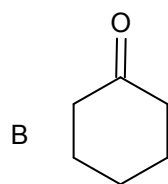
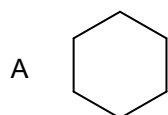
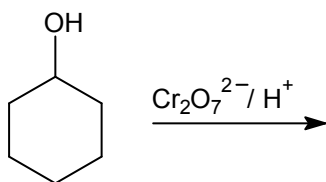
- A 4
B 5
C 6
D 7
27. V katerem paru sta spojini izomera?
- A Fenol in cikloheksanol.
B Pentan-2-ol in pentan-2-on.
C Ciklobutan in butan.
D Dietil eter in butan-1-ol.
28. Katera reakcija poteka kot elektrofilna substitucija?
- A Kloriranje benzena.
B Kloriranje butana.
C Kloriranje but-1-ena.
D Pretvorba etanola v dietil eter.
29. Katera trditev o alkanih je pravilna?
- A Alkani so nenasičeni ogljikovodiki.
B Alkani z enako molekulska formulo imajo enaka vrelišča.
C Tekoči alkani imajo manjšo gostoto kakor voda.
D Med molekulami alkanov prevladujejo orientacijske sile.
30. Katera trditev je pravilna za aciklično spojino z molekulska formulo C_4H_8 ?
- A Možni sta dve aciklični spojini s takšno molekulska formulo.
B Za to spojino je značilna reakcija elektrofilna substitucija.
C Spojina je pri sobnih pogojih plin.
D V molekuli te spojine so vsi ogljikovi atomi enako hibridizirani.

31. Prikazana je skeletna formula neke spojine. Katera trditev je pravilna za to spojino?

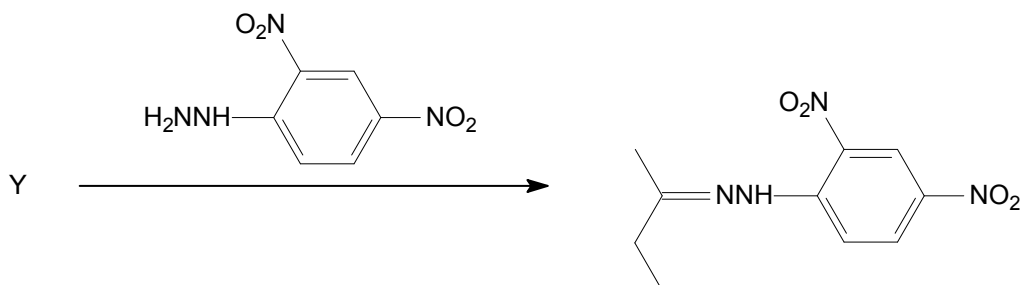

- A Spojino uvrščamo med cikloalkene.
  - B V molekuli te spojine so π -elektroni delokalizirani.
  - C V molekuli te spojine je 20 atomov.
  - D Za to spojino je značilna radikalska substitucija.
32. Katera trditev je pravilna za spojino s formulo CF_2Cl_2 ?
- A Spojina ni obstojna, ker so vezi med ogljikom in fluorom šibke.
  - B Spojino uvrščamo med freone.
  - C V višjih plasteh atmosfere se molekula razkroji zaradi prekinitve vezi med fluorovim in klorovim atomom.
  - D Spojina je pri sobnih pogojih gosta rumenozelena tekočina z značilnim vonjem po mandljih.
33. Katera trditev velja za alkohole?
- A Vsi alkoholi so v vodi dobro topni.
  - B Vse alkohole lahko s $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}/\text{H}^+$ oksidiramo v ustrezne karboksilne kisline.
  - C Alkohole reduciramo z LiAlH_4 v ustrezne alkane.
  - D Pri segrevanju alkoholov s prebitno H_2SO_4 se eliminira voda.

34. Kaj nastane pri navedeni reakciji?

35. Spojina Y v navedeni reakcijski shemi je lahko:

- A aceton.
- B butanal.
- C butanon.
- D butanojska kislina.

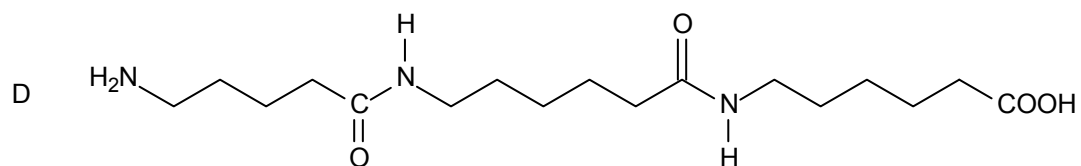
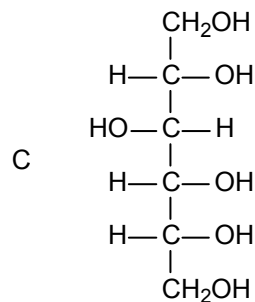
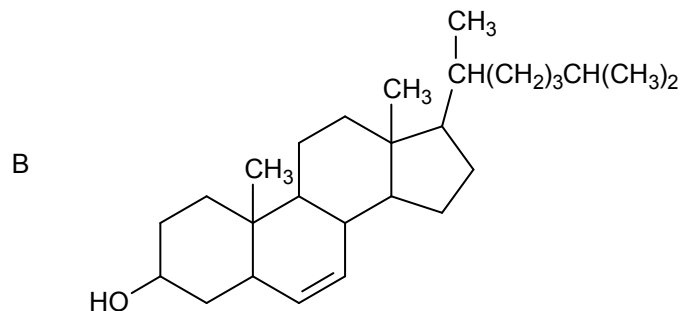
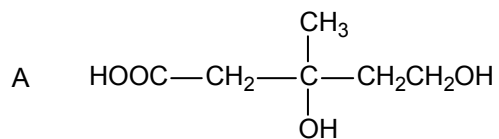
36. Katera trditev o etilacetatu je pravilna?

- A Etilacetat nastane pri reakciji med molekulama etanola ob žveplovi kislini.
- B Etilacetat je dobro topen v vodi.
- C Pri hidrolizi etilacetata nastaneta etanol in etanojska kislina.
- D Etilacetat je sol etanojske kisline.

37. Katera trditev o ogljikovih hidratih je pravilna?

- A Ogljikovi hidrati se v rastlinah skladiščijo predvsem kot polisaharidi.
- B Disaharid saharoza je sestavljen iz glukoze in galaktoze.
- C Celuloza je glavni vir za industrijsko pridobivanje saharoze.
- D Med polisaharide uvrščamo škrob, celulozo in ribozo.

38. Katera izmed navedenih spojin je lipid?

39. Katera trditev o anilinu (fenilaminu) je pravilna?
- A Spojina reagira z etanojsko kislino, nastane vodotopna sol.
  - B Pri reakciji fenola z amonijakom nastane anilin.
  - C Anilin nastane pri hidrolizi etanamida.
  - D Anilin reagira z vodikom na paladiju, nastane nitrobenzen.
40. Katera od navedenih spojin lahko adicijsko polimerizira?
- A $\text{H}_2\text{N}-\text{CH}_2-\text{COOH}$
  - B $\text{CH}_2=\text{CH}-\text{CH}=\text{CH}_2$
  - C $\text{Cl}-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{Cl}$
  - D $\text{HO}-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{COOH}$

Prazna stran